

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет іноземної філології

Кафедра англійської мови

Дипломна робота

магістра

з теми **«ОПОЗИЦІЯ «ЖІНКА І СУСПІЛЬСТВО» У ТВОРЧОСТІ**

МАРГАРЕТ ЕТВУД

Виконала: студентка 2 курсу,
групи Ang1- M19z
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))

Гаєвська Наталія Юріївна

Керівник

Голубішко Ірина Юріївна,

кандидат філологічних наук, доцент

Рецензент

Стахнюк Наталія Олександрівна,

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри слов'янської філології

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Місце жінки у суспільстві та літературі.....	8
1.1. Жінка у філософському і соціокультурному понятті.....	8
1.2. Жіноча література, жіноче письмо і феміністична літературна критика.....	15
Висновки до розділу 1.....	33
Розділ 2. Маргарет Етвуд як представниця канадської літератури	35
2.1. Жіноча література Канади: традиційність і своєрідність проблематики.....	35
2.2. Творчість Маргарет Етвуд у науково-критичному осягненні.....	39
2.3. «Жіночі голоси» в романах Маргарет Етвуд	44
Висновки до розділу 2.....	53
Розділ 3. Проблема жіночої самоідентифікації в романі «Оповідь служниці».....	54
3.1 «Оповідь служниці» як відповідь на фемінізм другої хвилі.....	54
3.2. Гендерна система Республіки Гілеад: критика радикального фемінізму.....	62
3.3. Неоднозначність кіноадаптацій роману М. Етвуд «Оповідь служниці».....	81
Висновки до розділу 3.....	87
Висновки.....	88
Список використаних джерел.....	90

ВСТУП

Дослідники часто визначають жіночу літературу як категорію письма, яке створюють жінки. Незважаючи на те, що це дійсно так, багато вчених оскаржують таку дефініцію. Історія жіночого письма настільки цікава і нерозкрита повністю, що й досі вважається новою областю дослідження, оскільки жіноча літературна традиція довгий час ігнорувалася через непевне становище, яке жінки займали у суспільстві до ХХІ століття. Адже, починаючи з античних часів і до середньовіччя, жінка сприймалася як «недолюдина», їй приписували жорстокість, зло і нерозумність. Згодом жінку стали сприймати лише як домогосподарку, основне завдання якої – сидіти вдома і виховувати дітей. Жінки не вміли читати і писати, не здобували професію і не займали керівних посад. Все це призвело до боротьби за власні права та визнання у суспільстві, де панують чоловіки. Отже, література стала одним із проявів жіночого протесту і самоідентифікації. Багато письменниць були зобов'язані боротися з женоненависницькою критикою як у суспільстві, так і на теренах творчості, оскільки вважалося, що вони повинні були відповідати вже визначеним стереотипам жіночності, які існували в суспільній ідеології століттями. Однак після декількох феміністичних протестів, які сколихнули світ у ХХ столітті, жінки-письменниці вийшли з тіні, презентувавши новий різноманітний літературний матеріал, а отже, й нову царину для дослідження.

Слід наголосити, що саме завдяки науковцям-феміністкам в літературі і науці з'явилися такі поняття, як «жіноче письмо», «жіноче читання» та «феміністична критика». І власне через сміливих активісток, які у свій час актуалізували питання свободи, прав і незалежності жінки у суспільстві, сьогодні на літературній ниві ми маємо багато нових жіночих імен, серед яких ім'я відомої канадської письменниці Маргарет Етвуд.

Внесок М. Етвуд у широке визнання канадської літератури є незаперечним, оскільки як критик, поет і прозаїк вона допомагала рекламувати своєрідну канадську літературу та культурну ідентичність, які

донедавна плутали з американськими. Творчість письменниці розпочалась у шістдесятих роках і продовжується до сьогодні, варіюючись від романів, оповідань, віршів, кіноценаріїв до книг для дітей та радіопрограм.

Літературна спадщина М. Етвуд активно досліджується в працях як західних (Ш. Грейс, І. Каррінгтон де Папп, Н. Кук, Р. К. Салліван, С. А. Хоуелс), так і вітчизняних дослідників (Н. Овчаренко, Н. Пальцев, І. Прохорова та ін.). Критики відзначають своєрідність поетики, тематики, проблематики, жанрових особливостей, системи образів в романістиці М. Етвуд, підкреслюють майстерність психологічного малюнку в її оповіданнях і романах, вміння зробити філософське узагальнення, висвітлити екзистенційні аспекти в буденності. І це не дивно, оскільки, як жіночі тексти, романи Етвуд є надзвичайно політичними і багатошаровими. У більшості з них поєднується особисте та політичне в контексті жіночої суб'єктивності та змішуються різні жанри на формальному та стилістичному рівнях. Більше того, деякі її романи не лише чітко визначають загальні межі жанру, але й створюють нові його форми, що кидають виклик старим. Хоча багато критиків намагалися приписати творам М. Етвуд феміністичну ідеологію за відповідність їхніх тем фемінізму другої хвилі, письменниця чинить опір таким висловлюванням. Її інтерес ширший – це політика влади або використання влади в усіх аспектах людських відносин.

Шістдесяті і сімдесяті роки ХХ засвідчили стурбованість Етвуд жіночими проблемами, включаючи гендерну політику, пошук ідентичності, жіночого тіла та образу себе у порівнянні з іншими. У більшості таких її романів, як «Їстівна жінка», «За водною гладінню», «Леді-оракул», «Наречена-розбійниця» і «Оповідь служниці» головними героїнями виступають жінки, які піднімають питання жіночої особистості, прав та незалежності у суспільстві.

М. Етвуд виявила зацікавлення у створенні жіночого мистецтва як візуального, так і літературного, а також зосередилась на розгляді двох основних проблем, які звучать в усіх її творах: політика влади та гендерна

політика. У 1985 році вона опублікувала свою відому дистопію «Оповідь служниці» – роман, який представляє світ Америки 80-х, де певні оманливі екстремістські релігійні, наукові та екологічні практики досягають своїх цілей. Твір демонструє ставлення Етвуд до радикального фемінізму через жорстокість системи Гілеаду стосовно прав і ролі жінок у суспільстві. Книга порушує цілий ряд проблем, серед яких питання жіночої солідарності займає центральне місце. У колі літературних критиків й досі точиться дискусія про те, чи є роман феміністичним трактатом чи критикою фемінізму. Твір привернув велику увагу дослідників, серед них Д. Хоул, Е. Левін, М. Д. Поллок, Б. Хукс та інші. Незважаючи на те, що більшість романів було написано у минулому столітті, вони залишаються популярними до сьогодні, а через роки після публікації роман «Оповідь служниці» трансформувався у кінофільм та серіал 2017 року.

Попри те, що у більшості своїх романів, вона розкриває теми складної жіночої долі, пригнічення жінок та позбавлення їх прав, М. Етвуд не прагне викрити погане ставлення суспільства до слабкої статі чи критикувати його. Навпаки, письменниця неодноразово наголошувала на тому, що її персонажі не є прикладом для наслідування, а сама вона не феміністична письменниця. Скоріше через свою творчість М. Етвуд демонструє шляхи протистояння жінок суспільним вимогам і їх наслідки, що доводить її схильність більше до ліберального фемінізму, ніж до фемінізму другої хвилі. Отже, послідовна позиція самої письменниці, але неоднозначні оцінки її творчості критиками і недостатня дослідженість проблематики романів визначає **актуальність теми** нашого дослідження.

Мета роботи – визначити, яке місце посідає жінка у творчості Маргарет Етвуд, дослідити вплив жорстокого суспільного режиму на сприйняття жінкою своєї особистості у творчості письменниці, перш за все – у романі «Оповідь служниці».

Для досягнення даної мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- простежити розвиток «жіночого письма» та феміністичної критики від їх зародження і до сьогодні;
- дослідити, як у творчості Маргарет Етвуд розкривається жіноча тема;
- розкрити ставлення письменниці до фемінізму другої хвилі та його втілення в романі «Оповідь служниці»;
- викрити наслідки, до яких призводить жорстока політика влади по відношенню до жінок;
- порівняти роман «Оповідь служниці» з його екранізаціями і з'ясувати, чи вдалося режисерам розкрити задум письменниці.

Об'єктом роботи є сучасна канадська жіноча література, основне місце серед якої посідає художня проза Маргарет Етвуд, а зокрема роман «Оповідь служниці».

Предмет дослідження – стан сучасної канадської феміністської літератури, розвиток жіночої теми у творчості М. Етвуд, еволюція самосприйняття жінки під гнітом суворого режиму політики в її романі «Оповідь служниці».

У ході роботи використовувались такі аналітичні **методи**: філологічний (спрямований на вивчення тексту, його коментування та аналіз), культурно-історичний (покликаний виявити особливості розвитку літературного процесу, соціальні та історичні події, які вплинули на зміни в літературі), елементи компаративного аналізу (полягають у розгляді подібностей і відмінностей розкриття самовизначення жінки в романах письменниці і на міжвидовому рівні – порівняння роману і екранізацій).

Теоретико-методологічну основу роботи склали положення теоретиків феміністичної критики (Елен Шоултер, Елен Моєрс, Сандра Гілберт і Сьюзан Губар), а також праці критиків та дослідників творчості Маргарет Етвуд (Розмарі Салліван, Грем Гібсон, М. Ю. Воронцова, Н. Пальцев та інші).

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані для підготовки до практичних і семінарських занять на тему канадської літератури, а зокрема творчості Маргарет Етвуд. Оскільки сьогодні канадська література вивчається здебільшого не як окрема, а як надбання американської літературної спадщини, результати дослідження можуть використовуватись у факультативних курсах з розвитку канадської жіночої літератури у вищих навчальних закладах.

Апробація. Основні положення роботи обговорювались на засіданні кафедри германських мов і зарубіжної літератури КПНУ імені Івана Огієнка, були апробовані на науковій конференції студентів і магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2019-2020 навчальному році. а також висвітлені у статті «Роман Маргарет Етвуд «Розповідь служниці»: опозиція «жінка і суспільство»».

Структура роботи зумовлена логікою дослідження поставленої проблеми та вирішенням окреслених завдань. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел (75 позицій). Обсяг роботи – 96 сторінок, в тому числі 87 сторінок основного тексту.

ВИСНОВКИ

Жіноче письмо досягло статусу в літературній традиції лише тоді, коли фемінізм закріпився на літературній арені. Останнє сприяло відродженню, повторному аналізу та дослідженню жіночого тексту, який протягом століть ігнорувався через домінування чоловіків у суспільстві, мистецтві та наукових колах. Багато письменниць були змушені боротися з женоненависницькою критикою як у соціумі, так і в літературі, оскільки вони не мали виходити з уже визначених стереотипів жіночності.

Відповідно до мети і поставлених завдань у роботі було проаналізовано розвиток «жіночого письма» та феміністичної критики від їх зародження і до сьогодні; дано пояснення поняттям «феміністична література» і «жіноче письмо», розкрито їх специфіку. Аналіз показав, що внесок фемінізму у розвиток жіночої писемності не можливо переоцінити, оскільки його літературні зусилля надавали жіночому вираженню престижний статус серед колег-чоловіків та направляли на досягнення нинішньої зрілості. Водночас обмеження жіночої літератури в галузі феміністичної ідеології та позначення будь-якого жіночого мистецтва, що викриває жіночу суб'єктивність, як феміністичного, стало причиною того, що велике число письменників присвячують свою художню літературу та критику аналізу стану жінок-письменниць та обговоренню таких питань, як жіноче тіло, гендерна політика та мистецтво.

У ході дослідження було виявлено, як у творчості Маргарет Етвуд розкривається жіноча тема. Проаналізовано внесок письменниці у широке визнання канадської літератури, оскільки як критик, поет і прозаїк вона сприяла рекламі окремої канадської літератури та культурної ідентичності; допомогла канадцям самим розвинути самосвідомість щодо своєї літературної та культурної ідентичності та визнати їхній зв'язок із природою Канади; привернула критичне визнання з різних областей літературної критики.

В роботі розкрито ставлення письменниці до фемінізму другої хвилі та його втілення в романі «Оповідь служниці»; викрито наслідки, до яких призводить жорстока політика влади по відношенню до жінок. В результаті чого визначено два основні питання, які стали наскрізними у творчості М. Етвуд: політика влади та гендерна політика. Показуючи нам можливий результат імпульсу фемінізму другої хвилі Етвуд виявляє, що радикальні напрямки цього руху можуть дати зворотний результат, який здатний призвести до катастрофічних наслідків. Письменниця особисто була свідком цієї реакції, коли писала «Оповідь служниці» на початку 1980-х. Вона побачила консервативне відродження в Америці та Британії, яке почасти було підсилене сильним добровільно організованим рухом релігійних консерваторів, що критикували сприйняті ексцеси сексуальної революції протягом попередніх двох десятиліть. Це відродження було контрударом прогресу, за який боролися жінки протягом 1960-х та 1970-х років, і, схоже, це частково надихнуло Етвуд до написання роману як попередження про те, що може статися в США та деінде.

На завершальному етапі було проведено порівняння роману «Оповідь служниці» з його екранізаціями. Це показало, що режисери по-різному інтерпретували задум письменниці, протиставляючи події роману вимогам і тенденціям сучасного для них життя суспільства.

Отже, розвиток феміністичної критики і жіночого письма сприяє творчості багатьох жінок-письменниць, чиї твори руйнують усталені стереотипи щодо національності і статі. Однією з них є Маргарет Етвуд, в романах якої викриваються проблеми особистісної самоідентичності жінки, переосмислюється роль жіночих характерів і викриваються важливі проблеми суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брандт Г. А. Современный феминизм : переворот в историко-философской традиции Западной Европы. Адам и Ева. *Альманах гендерной истории*. Москва, 2003, № 6. С. 148–198.
2. Брандт Г. А. Человек на обочине, или «место» женщины в истории европейской философии. Адам и Ева. *Альманах гендерной истории*. Москва, 2002, № 4. С. 7–33.
3. Вейнингер О. Пол и характер. Мужчина и женщина в мире страстей и эротики. Москва : Форум, 1991. 192 с.
4. Воронцова М. Ю. Роман Маргарет Этвуд «Лакомый кусочек». Начало романного творчества современной канадской писательницы. ДНУ, 2003. С. 80–94.
URL: [//sevntu.com.ua/jspui/bitstream/.../566/1/filolog.51.2002.contents.pdf](http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/.../566/1/filolog.51.2002.contents.pdf) (дата звернення 05.09.2020).
5. Воронцова М. Ю. Своеобразие романистики Маргарет Этвуд : дисс. канд. филол. наук. Днепропетровск, 2005. URL: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=%20philology&id = 3217&start = 10 (дата звернення 21.08.2020).
6. Жеребкина И. А. Введение в гендерные исследования: В 2 ч. Ч. 2 : Хрестоматия. Харьков : СПб.: Алетейя, 2001. 708 с.
7. Мілет К. Сексуальна політика. Пер. з англ. Київ : Основи, 1998. 619 с.
8. Овчаренко Н. Ф. Канадская литература XX века : три грани эволюции. Киев : Наук. думка, 1991. 164 с.
9. Павличко С. Д. Фемінізм. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 332 с.
10. Пальцев Н. Предисловие. Маргарет Этвуд «Та самая Грейс». *Иностранная литература*. 1999. № 4. URL: <http://magazines.russ.ru/inostran%20 /1999/4/atwod.html> (дата звернення 12.09.2020).

11. Первушина Л. Эрика Джонг и ее влияние на феминистское движение последних десятилетий XX века. *Американская культура: глобализация и регионализм : Тез. докл. конф.* Москва, 2001. С. 95–96.
12. Сатклифф Б. Критика о современной женской прозе. *Филологические науки.* 2000. №3. С. 117–132.
13. Словарь тендерных терминов / Под ред. А. А. Денисовой. Москва : Информация XXI век, 2002. 365 с.
14. Улюра Г. А. Деякі міркування щодо базових питань з літературознавства. Доповідь Ганни Улюри на Київському міському семінарі з гендерної лінгвістики, перше засідання. URL: <http://linguistics.kiev.ua/seminar/2004/02/02/sem> (дата звернення 11.09.2020).
15. Шнейр М. Феминизм : проза, мемуары, письма. Москва : Прогресс, Литера, 1992. 475 с.
16. Шоултер Э. Наша критика : Автономность и ассимиляция в афроамериканской и феминистской теоретической литературы. *Современная литературная теория. Антология.* Москва : Флинта, Наука, 2004. С. 314–333.
17. Этвуд М. Мадам Оракул. Москва : Эксмо, 2010. 448 с.
18. Этвуд М. Постыжение. URL: <http://bookre.org/reader?file=312073> (дата звернення 10.09.2020).
19. Atwood M. "A Reply", *Signs : Journal of Women in Culture and Society* 2, No. 2. 1976. P. 34.
20. Atwood M. *Survival : A Thematic Guide to Canadian Literature.* Toronto : House of Anansi Press, 1972. 230 p.
21. Atwood M. *The Handmaid's Tale.* New York : Anchor Books, 1998. 331 p.
22. Calvalcanti I. "Utopias of/f Language in Contemporary Feminist Literary Dystopias." *Utopian Studies.* Vol. 11. Issue 2. 2000. P. 152–181.

23. Canton K. F. „I’m Sorry My Story Is in Fragments“: Offred’s Operatic Counter-memory,” *English Studies*. Canada, Vol. 33. Issue 3. 2007. P. 125–144.
24. Carrington de Papp I. *Margaret Atwood and Her Works*. Toronto : EWC, 1985. 92 p.
25. Cooke N. *Margaret Atwood : A Critical Companion*. Connecticut : Greenwood Press, 2004. 175 p.
26. Coolidge M. R. *Why Women Are So*. New York : Holt, 1912. 388 p.
27. Daniels M. J. and Heather E. B. "Feminist Implications of AntiLeisure in Dystopian Fiction." *Journal of Leisure Research*. Vol. 35. No. 4. 2003. P. 423–440.
28. Dobbs K. “Canadian Second Novel Even Better Than her first.” *Toronto Star*. 1972. P. 31.
29. Dvorak M. *What is Real/Reel? Margaret Atwood’s «Rearrangement of Shapes on a Flat Surface» or Narrative as Collage*. Philadelphia : Chelsea House Publishers, 2001. P. 141–153.
30. Ehrenreich B. “Feminisms Phantoms : The Handmaid’s Tale by Margaret Atwood.” *The New Republic*. 1968. P. 33–35.
31. Ferns C. *Narrating Utopia : Ideology, Gender, Form in Utopian Literature*. Liverpool : Liverpool University Press, 1999. 268 p.
32. Feuer L. “The Calculus of Love and Nightmare : The Handmaid’s Tale and the Dystopian Tradition,” *Critique : Studies in Contemporary Fiction*. 1997. P. 83–95.
33. Friedan B. *Feminist Movement of the Canadian Literature. Margaret Atwood. Surfacing a Critical Study. The Feminine Mystique*. New York : Norton, 1963. P. 9.
34. Friedan B. *Feminine Mystique*. New York : W. W. Norton, 1997. 452 p.
35. Forster H. *Deutsche Literaturgeschichte. Die Gegenwart 1968-1990*. München. 1999. 378 p.

36. Gilbert S. M., Gubar S. *The mad woman in the attic. The woman writer and the 19th century imagination.* New Haven, L. : Yale University Press, 1984. 719 p.
37. Glasgow E. "Feminism." *New York Times.* Proquest Historical Papers. 1913. P. 656.
38. Goldblatt P. "Reconstructing Margaret Atwood's Protagonists." *World Literature Today* 73.2. 1999. P. 275–282.
39. Grace Sh. *Violent Duality : A Study of Margaret Atwood.* Toronto : University of British Columbia, 1980. 320 p.
40. Hedges W. "Taxonomy of Feminist Intellectual Traditions." *Southern Oregon University.* 2006. P. 2–3.
URL: <http://www.sou.edu/English/IDTC/Issues/Gender/Resources/femtax1.htm>. (дата звернення 12.08.2020).
41. Hole J. and Ellen L. *The Rebirth of Feminism.* New York : Quadrangle Books, 1971. 488 p.
42. Hooks B. *Feminist Theory From Margin to Center.* 2nd ed. Cambridge : South End Press, 2000. 182 p.
43. Hopkins J. *The Guide to Literary Theory and Criticism.* Baltimore : John Hopkins University Press, 1994. P. 745.
44. Howells C. A. *Margaret Atwood.* 2nd ed. Houndmills : Palgrave, 2005. 213 p.
45. Howells C. A. *Margaret Atwood.* London : Palgrave Macmillan, 2005, 213 p.
46. Howells C. A. *Margaret Atwood.* New York : Palgrave Macmillan, 2005. 213 p.
47. Howells C.A. *Margaret Atwood.* New York : St. Martin's, 1996. 185 p.
48. Howells C. A. "Writing by Women," *The Cambridge Companion to Canadian Literature.* Ed. EvaMarie Kroller. Cambridge : Cambridge University Press, 2005. P. 203.

49. Irvine L. "A psychological Journey : Mothers and Daughters in English Canadian Fiction." *The Lost Tradition : mothers and Daughters in Literature*. Ed. Cathy N. Davidson and E. M. Broner. New York : Fredrick Ungar, 1980. P. 24.
50. Ingersoll Earl G. ed. *Margaret Atwood : Conversations*. Princeton : Ontario Review Press, 1990. P. 140.
51. Ingersoll Earl G. ed. *Waltzing Again : New and Selected Conversations with Margaret Atwood*. Princeton : Ontario Review Press, 2006. P. 44.
52. Kertzer J. *Worrying the Nation : Imagining a National Literature in English Canada*. Toronto : University of Toronto Press, 1998. P. 123.
53. KupFerman J. *The Mistaken Body. A Fresh Perspective of the Women's Movement*. London, 1981. P. 23.
54. Linner B. "What Does Equality Between the Sexes Imply?" *The Women's Movement : Social and Psychological Perspectives*. Ed. Helen Wortis and Clara Rabinowitz. New York : AMS Press, Inc., 1972. P. 52–64.
55. Loudermilk, Kim A. *Fictional Feminism : How American Bestsellers Affect the Movement for Women's Equality*. New York, Routledge, 2004. P. 119.
56. Lyons, M. "„The Handmaid“s Tale“ Season 2 Is Brutal and Not Much Else," *The New York Times*, 2018.
57. Macpherson H. S. *The Cambridge Introduction to Margaret Atwood*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. P. 72.
58. Marsden D. "Bondwomen." *The Freewoman*. *The Egoist Archive*. 1911. P. 17.
59. Mill J. S. *On Liberty : The Subjection of Women*. New York : H. Holt and Company, 1898. P. 145.
60. Miner M. «Trust Me» : *Reading the Romance Plot in Margaret Atwood's The Handmaid's Tale*. Philadelphia : Chelsea House Publishers, 2001. P. 21–39.
61. Moers E. *Literary women. Feminist literary theory : A reader / ed. by M.Eagleton*. Oxford, N.Y. : Basil Blackwell, 1986. P. 115–117, P. 209–210.

62. Moi T. *Sexual/Textual Politics*. London and New York : Routledge, 2002. 221 p.
63. Palumbo A. M. "On The Border: Margaret Atwood's Novels." *Margaret Atwood: Works & Impact*. Ed. Reingard M. Nischik. Rochester : Camden House, 2000. P. 75.
64. Piper J. and Wayne A. G. eds. *Recovering Biblical Manhood and Womanhood : a Response to Evangelical Feminism*. Wheaton, Crossway, 2012. P. 20–25.
65. Pollock M. J. "Changing the Role of Women." *The Women's Movement : Social and Psychological Perspectives*. Ed. Helen Wortis and Clara Rabinowitz. New York : AMS Press, Inc., 1972. P. 10–20.
66. Rowe-Finkbeiner K. *The F- Word: Feminism in Teapordy*. Emeryville : Seal Press, 2004. P. 27.
67. Selden R. *A Reader's Guide to Contemporary Literary Theory*. Lexington : University Press of Kentucky, 1986. P. 135.
68. Showalter E. *Sexual anarchy : Gender and culture at the fin de siecle*. London : Virago, 1992. P. 43.
69. Showalter E. *Towards a Feminist Poetics. The New Feminist Criticism. Essays on Women, Literature and Theory / ed. by E. Showalter*. N. Y. : Pantheon Books, 1985. P. 23.
70. Showalter E. *Towards a feminist poetics. Woman writing and writing about women / ed. by M. Jacobus*. London : Croom Helm, 1979. P. 22–41.
71. Staels H. *Margaret Atwood's The Handmaid's Tale : Resistance through Narrating Power*. Philadelphia : Chelsea House Publishers, 2001. P. 113–126.
72. Staines, D. "Margaret Atwood in her Canadian Context." *The Cambridge Companion to Margaret Atwood*. Ed. Coral Ann Howells. Cambridge : Cambridge University Press, 2007. P. 19.
73. Stimpson C. R. and Gilbert H. eds. *Critical Terms for the Study of Gender*. Chicago and London : University of Chicago Press, 2014. P. 12.

74. Sullivan R. *The Red Shoes : Margaret Atwood Starting Out*. Toronto : Harper Flamingo Canada, 1998. 359 p.
75. Wilson S. R. *Margaret Atwood's Fairy Tale Sexual Politics*. Mississippi : University Press of Mississippi, 1993. P. 160.